

LA CONTRAPORTADA de VALENTÍ PUIG

Més capitalisme salvatge

“La intervenció de l'estat providència fa que alguns individus es facin més o menys irresponsables, la seva capacitat de guanyar-se la vida es redueix per l'efecte tutelar del sistema. Seria allò que els psicòlegs en diuen ‘irresponsabilitat apresada’. El contagi sempre és possible.”

ualsevol crítica a l'estat del benestar és interpretada pels postideòlegs d'allò que el vent s'endugué com una apologia del capitalisme salvatge. És la vella tàctica de reduir a caricatura un enunciat i oblidar l'enunciat per atacar la caricatura.

De la mateixa manera, qui critica la viabilitat del sindicalisme caduc queda com un enemic de la classe obrera, com si en una economia de serveis i autòpistes informàtiques encara poguéssim parlar de la noció de classe obrera.

Potser que anéssim a veure que proposa Adam Smith a *La riquesa de les nacions*. No fa falta dir que la importància d'Adam Smith —ratificada a l'Europa postmur de Berlín i al sud-est asiàtic— encara no és reconeguda per l'*Establishment* keynesià que aquí domina la universitat i una gran part de l'administració pública. Encara hi ha qui s'estima molt més de llegir Galbraith que no Hayek: només ho puc interpretar com una contumàcia en l'error.

Certament, Adam Smith és el gran defensor de la lliure elecció de l'individu, de la llibertat i de l'economia de mercat, però —com diu un dels seus millors biògrafs— no és el xantre del capitalisme salvatge: ben al contrari, defensa un sistema de lliure comerç en un marc jurídic i d'acord amb motius morals. Per fer-ho curt: l'autor de *La riquesa de les nacions* creia que el comerç i el creixement econòmic —la prosperitat, en definitiva— progressarien millor en un clima moral que no en un clima de cobdícia.

Els teòlegs de l'alliberament també han contribuït a confondre l'opinió del contribuent cristià, identificant mercat amb explotació, capitalisme amb brutalitat colonialista. Des del punt de vista de nuclis del progressisme catòlic sembla innacceptable que una crítica a l'estat de benestar pugui prove-

nir del desig d'obtenir un millor benestar general. És el mite que el socialisme econòmic és teòricament més a prop de l'evangeli que no qualsevol forma possible d'economia de mercat. Però ja és història que l'any 1991 l'encíclica *Centesimus Annus* posava punt final a la tendència de definir una “tercera via catòlica” entre el socialisme i el capitalisme; era la manifestació clara de la compatibilitat plena entre drets humans, bé comú, democràcia i economia de mercat.

L'any 1995, el 66% de la despesa pública total fou dissipada pels programes de l'estat de benestar i per la càrrega financera del deute. D'una altra banda, 6.560.000 persones obtenien les rendes del mercat, però 11.853.100 les treien del sector públic. En definitiva, tenim 1,8 persones finançades per impostos per cada persona finançada pel mercat. Més en concret, 6.794.000 ciutadans espanyols cobren alguna pensió i més de tres milions reben prestacions per atur.

De la mateixa manera que el portentós invent del motor d'explosió al cap d'anys genera l'autèntic trencaclosques de la contaminació, les disponibilitats de l'estat del benestar han generat diverses perversions del sistema, a més de gairebé esgotar les fonts de finançament. Són efectes contraproductius que alguns consideren pecaminós d'esmentar: per exemple, la intervenció de l'estat providència —diu una publicació de la Societat d'Estudis Econòmics— fa que alguns individus es facin més o menys irresponsables, la seva capacitat de guanyar-se la vida es redueix per l'efecte tutelar dels sistemes. Seria allò que els psicòlegs en diuen “irresponsabilitat apresada”. El contagi sempre és possible.